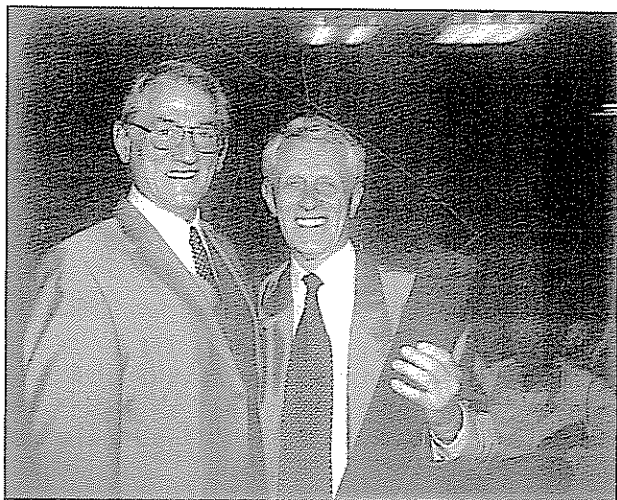

Gyógyszerészet 45. 443–445. 2001.

Hivatás és közélet

Dr. Pávics László 75 éves

Dr. Vínze Zoltán elnök és dr. Pávics László az MGYT szenátusi oklevél átadásakor

Dr. Pávics László néhány hónappal ezelőtt töltötte be 75. életévét: 1926. május 4-én született Székesfehérváron. Ennek apropóján hosszas egyeztetésbe kezdünk egy interjúról, de nehéz volt erre alkalmas időpontot találni. Pedig legalább havonkénti rendszerességgel találkozunk az MGYT Szervezési szakosztály bizottsági ülésén. Előbb hetekig államvizsgátat a Szegedi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán, majd végre az MGYT szenátusi oklevelének átadását követően tudunk leülni egy beszélgetésre.

1952-ben avatták gyógyszerésszé, 1966-ban gyógyszerész-doktorrá. A Magyar Gyógyszerészeti Társaságnak két cikluson keresztül Veszprém megyei tükára, három cikluson át megyei elnöke. Húsz évig az ETT Veszprém megyei tükára. Évekig képviseli a magyar gyógyszerészetet a FIP officinai szekciójában. Elnöke volt a kamara megyei szervezetének. Érdemes és Kiváló Gyógyszerész, a Veszprém megyéért aranyérem és a MOSZ „Gyógyszerészetért” életműdíj tulajdonosa. A Semmelweis Egyetem Oktató Gyógyszerésze kitéüntetett cím birtokosa, az MGYT szenátusának tagja. Ma is reggeltől estig a gyógyszerértárban, Veszprémbe dolgozik. Aktív tagja a kamara országos etikai fegyelmi bizottságának és a Veszprém megyei szervezet vezetőségének, valamint a közforgalmú gyógyszerellátási szakmai kollégiumnak. Megalakulásától kezdve a helyi Akadémiai Bizottság tagja. Az OGYI gyógyszerismertető gyógyszerész főmunkatársa. Vegyipari analitika és gyógyszergyártás területén bejegyzett szakértő. Először államvizsga-tapasztalatairól kérdezem.

A most végzett fiatalok már nagyon értelmesek, a felkészültségük általában megfelelő. Az életkorral magyarázható időnkénti lustaságot leszámítva szinte mindegyi-

kük jó észjárású. De kevésbé érdeklő őket a tudomány. A zömük cégképviselőként akar dolgozni magas fizetésért és szolgálati autóért, vagy olyan helyzetben van, hogy a hozzátartozói révén lényegében tulajdonosi attitűddel kezd a patikai munkához. Sajnos nem mindenki sajátította el megfelelően a gyakorlati ismeretanyagot, hiszen voltak olyan – egyébként hatástanból jól felkészült – államvizsgások, akik nem tudtak egyetlen gyári szuszpenziót vagy antipszichotikumot sem mondani. Ami pedig az államvizsgáztatás rendjét illeti, megfontolandónak tartom az értékelési módszer átgondolását. Ugyanis a tesztvizsga eredményét, amire a végzősök egy tesztgyűjteményből felkészülhetnek, a gyakorlati vizsga érdemjegyét és a szóbeli államvizsgaét súlyozás nélkül átlagolják. De dr. Falkay György dékán úrral abban maradtunk, hogy a tapasztalataimat és a javaslataimat rövidesen eljuttatom a karnak.

Gyógyszerész Úr! Hogyan került a pályára?

1944-ben érettségiztem, majd utána jogásznak jelentkeztem, sőt az első félévet el is végeztem. De három és fél évre elhurcoltak a Szovjetunióba, ahol egy hadifogolytáborban volt alkalmam megismerkedni a totalitárius mentalitással. Ez nem tört meg, sőt az éleslátásomat fokozta. Így 1948 nyarán hazatérve láttam, hogy már ebben az országban sincs jog, tehát váltani kell. Így lettem gyógyszerészhallgató. Azóta is, ha látom, hogy valaminek a jövőben nincs értelme, vagy pedig gerincesen már nem lehet művelni, nem csinálom tovább.

A végzést követően azon kevesek közé tartoztam, akik vidékre akartak menni, így Veszprémbe kerültem, ahol a szüleim is éltek. Egy évig gyógyszerértárban dolgoztam, majd a központban szakelőadó lettem, ahol gazdálkodási és körlevél szerkesztési feladataim voltak. Itt sok nehézséggel kellett megküzdeni a hiánycikkek miatt. 1955-ben gyógyszerértárvezető lettem egy újonnan épített veszprém-dózsvárosi gyógyszerértárban, ahol egyúttal lakást is kaptam. Így tudtam megnősülni és néhány éven belül két gyermekem is született. 1955-től egészen a magánpatikám 1992-es alapításáig pedig gyógyszerértárvezetőként dolgoztam Veszprémbe.

De ez nem szokványos gyógyszerértárvezetés volt! Én huszonöt évvel később, 1977-ben kerültem a pályára és azután még több, mint tíz év telt el a személyes megismerkedésünkig, de már ezt megelőzően is több területen megismerhettem a munkásságát. Például rendszeresen olvastam az írásait a Gyógyszerészetben.

Tétlenkedni sohasem tudtam. 1966-ban doktoráltam technológiából és a választott kísérő tárgyam a hatástan volt. Ez utóbbiból toxikológiával kiegészítve szakvizs-

gáztam is. Ez a két terület a szakmai érdeklődésemet – és így a publikációs tevékenységemet is – meghatározta. Volt időszak, amikor legalább évenkénti rendszerességgel publikáltam. Ennek voltak speciális vonatkozásai, például különböző röntgendiffrakciós vizsgálatok, amelyeket a Veszprémi Nehézvegyipari Kutatóintézetben végezhettem, ahol örömmel fogadtak mindenkit, aki többet akart az átlagnál.

És nyilván voltak hatástani vonatkozásai, mert egy másik emlékem – úgyszintén a személyes megismerkedésünket megelőző időszaktól – az OGYI által a minisztérium épületében negyedévenként szervezett gyógyszerismertetői konferenciákhoz fűződik, ahol rendszeresen feltett kérdéseivel és hozzászólásaival vonta magára a figyelmemet. Hogyan került a gyógyszerismertetők közé?

Ha jól emlékszem, a gyógyszerismertetői hálózatot 1958-ban hozta létre Fritz Gusztáv professzor és Zajta Erik, aki akkor a minisztériumban dolgozott. Minden megyében kerestek egy-egy agilis és jól képzett munkatársat: Veszprém megyéből engem választottak. Sajnos már csak én végzem egyedül azok közül ezt a munkát, akikkel annak idején együtt kezdtük.

Nem üresedett ki ez a tevékenység az elmúlt években a városak intenzív promóciós tevékenysége miatt?

A kollégáim nevében nem tudok nyilatkozni, de a hálózat működik és megyénként egy-két személy látja el ezt a feladatot. Meghívják az orvos értekezletekre, ahol egy-egy új készítmény kapcsán az ún. összehasonlító farmakológiát ismertetem, ami nem azonos a gyári promócióval. Legközelebb pl. Balatonalmádiban az elhízásról lesz szó és az ezzel kapcsolatos gyógyszerkészítményekről fogok beszélni. Az a tapasztalatom, hogy minél képzetesebb egy orvos, annál többször hív fel. Sőt az is előfordul nem egyszer, hogy a különböző szakértői munkabizottságokban megismert nagyhírű orvosprofesszorok is felhívják terápiai kérdésekben.

Úgy tudom, hogy a Veszprém megyei orvos-gyógyszerész találkozók szervezésében is meghatározó szerepe volt.

Sőt, az országban elsőként Veszprém megyében szerveztünk orvos-gyógyszerész napokat a hatvanas évek közepén. Eleinte évente, aztán két évente összesen 22 alkalommal került sor – egészen a kilencvenes évek elejéig – ezekre a rendezvényekre. Ez úgy kezdődött, hogy az akkori veszprémi kórházigazgatóval szakmai kapcsolatba kerültem, mert meg akartuk valósítani a racionális gyógyszerterápiát. Mégpedig úgy, hogy a kórlapok utólagos átnevezésével állapítottuk volna meg a terápia helyességét vagy hibás voltát. Ekkor már az Egyesült Államokban a gyógyszereszeket elég gyakran bevonták a terápiába. A kórházigazgató ennek lelkes híve volt, de az első, név nélküli belső kórházi értékelés olyan értetlenséget okozott az orvosok körében, hogy sürgősen abba kellett hagyni. Vi-

szont ez a kapcsolatfelvétel teremtette meg az alapját a későbbi orvos-gyógyszerész találkozónak. Ezek rendre magas színvonalú, jó hangulatú rendezvények voltak. Nagy hangsúlyt helyeztem arra, hogy minden alkalommal előadással vegyek részt, sőt valamelyik munkatársam is rendszeresen tartott előadást. Most is hálás vagyok a mindenkori munkatársaimnak, akik sokat segítettek a törekvéseim megvalósításában. Ezeknek az előadásoknak a jelentőségét én nemcsak a kapcsolatok építésében és az orvosok tájékoztatásában láttam, hanem a saját magunk továbbképzésében is.

Miért maradtak el ezek a rendezvények?

A kilencvenes évek elején hoztam létre a magán-gyógyszertáramat. Ez új feladat volt, ráadásul munkaerőhiánnyal is küszködtem, így az orvos-gyógyszerész napok szervezéséről és az Egészségügyi Tudományos Tanács Veszprém megyei titkári tisztéről is le kellett mondanom. Más meg nem vállalta.

Néhány évvel ezelőtt az elsők között tüntették ki a Semmelweis Egyetem oktató gyógyszerésze címmel és ennek kapcsán hallottam, hogy nagyon sok államvizsgás gyógyszerésze volt. Bekopogtak a patikába és aztán kézzel kézre adták tovább a címét a diákok, vagy kijelölés alapján végezte ezt a tevékenységet?

Tekintettel arra, hogy politikailag ugyan nem, de szakmailag tekintélynek számítottam, a központ rendszeresen hozzám irányított egy, de volt olyan eset is, hogy két államvizsgást. Velük a magam módján elkezdtem megszerettetni a gyógyszerészetet. Az évek során összesen 32 államvizsgásom volt. Mindegyikkel jó kapcsolatba kerültem, sőt a 60. születésnapomon majdnem elállt a lélegzetem, amikor a szokásos tempóban bevágódtam az irodába, és ott várt az összes addigi államvizsgásom. Köszönetni jöttek.

Említette, hogy bizonyos közösségi feladataitól a kilencvenes években el kellett távolodnia, más feladatok viszont megint megtalálták. Éveken át dolgoztunk együtt pl. a konfliktusos munkacsoportban, most meg az MGYT Szervezési szakosztályában találkoztunk rendszeresen. De ennél is fontosabb feladata például a kamara etikai-fegyelmi bizottságában vállalt tagsága. Miként látja ennek kapcsán a szakma mai etikai helyzetét?

A hetvenötödik életévemet betöltöttem, de érzem, hogy még nem a bölcsesség kora jött el bennem, bár nagyon sok rosszat is átéltem. Életem eddig sok munkával telt és most is keményen dolgozom. Politikai pártnak soha nem voltam sem tagja és szolgálattevője sem. De a szabadság, amelyre oly sokat vártunk, nem azt hozta a számomra, sem a tágabb, sem a szűkebb köreinkben, amire vártam. Egyre nehezebben tűröm a sokarcú embereket, az ésszerűtlen gyűlöletben született intézkedéseket, a hecckampányokat, melyeknek egyre inkább a mérhetetlen hatalomvágy, a tehetségtelen emberek ködösítése,

agyi kapacitásuk szükségessége a mozgató rugója. Példákat is mondhatnék az elmúlt évekből, de nem teszem. Számomra az is érthetetlen, hogy vannak olyan vezető tisztségviselők, akik gyűlölik, amit éppen csinálniuk kéne, és a tájékozatlan kollégákat vegyes érzelmekre, kétszínű magatartásra kényszerítik.

Kitermeltek viszont az elmúlt évtizedek is szakmailag jól felkészült idősebb és fiatal gyógyszerészeket, és az ő számuk egyre nő. Még kisebbségben vannak, de bízom benne, hogy ez a szakmai potenciál olyan kisugárzó hatású lesz, amely magával ragadja az ingadozókat, a szűklátókörű és csak a mában gondolkodó kollégákat is. Az élő jó példa minden más nevelési eszközzel és módszerrel szemben elsőbbséget élvez. Sajnos, ennek az ellenkezője is igaz. A hazug szavak is példát adnak, így az igazmondás értéktelenné válhat, míg a csúsztatás, a ferdítés, a hazugság, de nyugodtan kimondható, hogy az emberi mulasztás is megengedhetővé válik, ha példamutató, hitelesnek hitt személyek ezt megtehetik. A jövőt kell építeni és áldozatokat kell hozni, míg a fejünk fölül el nem hordják a patikákat és a vissza nem hozható gazdasági lehetőségeinket.

Köztudott, hogy a betegek szeretik és nemcsak az orvosok, hanem ők is gyakran igénylik a segítségét.

Ma általában a TAJ-szám, a számítógép, a gyógyszerárak és a pénzkezelés köti le az expediáló gyógyszerészek többségének a figyelmét. Meghallgatják a panaszokat, nem mulasztják el a szükséges tájékoztatást sem, de nagyon ritka, hogy egy-egy probléma elkíséri őket az otthonukba, még szombat-vasárnap is foglalkoztatja őket. Pedig a beteg és a gyógyszerész kapcsolata nem szorítkozik, nem szorítkozhat arra a pár percre, amíg a gyógyszerkiadás megtörténik. Ha személyesen és személy szerint figyelemmel kísérjük a betegek sorsát, csak akkor fogják valójában megérezni, hogy ki is az ő gyógyszerészük. Sok segítséget nyújthatunk a problémáik megoldásához, ha emberi méltóságuk tiszteletben tartásával fogadjuk őket, meghallgatjuk a panaszaikat. Miért kell ez a gondoskodás? Sajnos a betegek bizalma ma már nem egyértelmű sem az orvossal, sem a gyógyszerésszel szemben. Az általános bizalmatlanság társadalmi jelenség. Ezen

csak egyféleképpen lehet változtatni: ha a szaktudásunkat fejlesztjük és a magatartásunk lelkiismeretességen és emberségen alapul. Ehhez nemcsak a hatástani és technológiai ismeretek állandó bővítése, hanem a kommunikáció és a pszichológia valamint az etika szabályainak az ismerete is szükséges. Az örökérvényű humanizmus viselkedési alapszabályait kellene követni, és napjaink kihívásaival összeegyeztetni. Ezt várjuk el önmagunktól, munkatársainktól, de a választott és nagy tekintélyt igénylő vezető kollégáinktól is.

A betegek bizalma elsősorban nyilván a patikában alakulhat ki, de nem csak ott. Úgy tűnik, hogy egyre romlik a társadalmi megítélésünk. De ahhoz, hogy ebben változás legyen, a patikán kívül is jó kapcsolatokra és közösségi mentalitásra lenne szükség.

Sajnálatos, hogy ez így van. Egyre többen kifogásolják, hogy a legkülönbözőbb szinteken milyen vezetőink vannak, de amikor megkérdezem, hogy te pl. miért nem vállalsz közösségi feladatot, rendre azt a választ kapom, hogy elég nekem a magam baja. Az, hogy a politikától mindig is távol tartottuk magunkat, nem vált a hátrányunkra. De a közügyektől való távolságtartás sajnos a gyógyszerészek között még most is általános, holott minden körülmények között részt kellene vennünk legalább a szakmai-közéleti munkában. De ha ott nem, hát az idősök klubjában vagy az iskolában, felvilágosító előadásokkal. Hiszem, hogy a gyógyszerésznek küldetése van, pl. a kábítószer ellenes tevékenységben is. Helyetted senki sem tudja a te tégládat a közös házba beépíteni, ezt magadnak kell megtenned. Ha a társadalmi életben nem veszünk részt, nem lehetünk még területi képviselők sem, ahol pedig sok hasznos dolgot tehetnénk, ráadásul a gyógyszerészet jó hírét is ápolhatnánk. De ehhez emberi tartás és meggyőződés is kell.

Gyógyszerész Úr! Isten éltesse sokáig, erőben, egészségben. Kivánok még sok dolgos hétköznapot és köszönöm az interjút.

Hankó Zoltán

Profession and public life Dr. László Pávics's 75 years